

A gépesített lövész és harckocsi ezred hadtápfeladatai és azok méretei harcban

*Dr. Generál Tibor alezredes,
a hadtudományok kandidátusa*

A gépesített lövész- és harckocsiezred (továbbiakban: ezred) hadtápjá – szervezeténél fogva – tulajdonképpen a szárazföldi csapatok hadtápbiztosításának utolsó láncszeme, ezért amikor csak lehetséges és célszerű, a kötelékébe tartozó harci alegységek (harcrendi elemek) közvetlen és tömeges feltöltését végzi, ha kell a zászlóaljhadtápok bevonásával, illetve – a hadosztályparancsnok hadtáphelyettesének elhatározásába illeszkedve – megerősítésekkel.

Az ezredhadtáp feladatának ez az általános értelmezése felveti:

- a hadtápagegységek alkalmazási módjainak szüntelen tökéletesítését;
- az ezredhadtáp lehetőségeinek minél jobb kihasználása, az élet- és működőképesség fenntartása, helyreállítása módszereinek folyamatos kutatását.

Az ezred célszerűen kiképzett személyi állományával, rendszeresített haditechnikai eszközeivel és más szakkészereivel, hatalmas tűzerővel, mozgékonyágával és manőverező képességével – az atomfegyver, a légierő, a tüzérség és a harckocsi tüzet, valamint saját ütőerejét kihasználva – képes találkozói harcban nagy erejű csapásokat mérni az ellenségre és gyorsan befejezni annak szétzúzását; menetből vagy közvetlen harcérintkezésből indított támadással gyors ütemben átörni az ellenség védelmét; víziakadályokat leküzdeni, átkelőeszközök segítségével és a víz alatt; nagy mélységben, lendületesen továbbfejleszteni a támadást, kitartóan üldözni az ellenséget; az ellenség atomeszközeit megsemmisíteni, kedvező terepszakaszokat és más fontos objektumokat birtokba venni; rövid idő alatt szilárd védelmet teremteni, sikeresen harcolni az ellenséges harckocsikkal és más támadóeszközökkel szemben.

Az ezred harcképességének fenntartása, feladatainak maradéktalan végrehajtása, nagymértékben függ az alegységek időben történő, teljes hadtápbiztosításától. Ezrednél az alegységek hadtápbiztosítása a csapatok biztosításának az az ága, amely magában foglalja az anyagi biztosítást, egészségügyi és állategészségügyi biztosítást, valamennyi anyagi eszköz szállítását, továbbá a katona-kereskedelmi, elhelyezési, pénzügyi ellátást és a hadtáptechnikai eszközök technikai biztosítását.

*

Az ezredhadtápot az ezred állományába tartozó és az ezred alegységei hadtápbiztosítására hivatott kiszolgáló alegységek alkotják, a részükre meghatározott anyagi eszközökkel együtt.

Az ezredhadtáp személyi és technikai állományát, felszerelését és anyagi eszközkészleteit az ezred mindenkori állománytáblája, hadinormák, továbbá a harcászútséggel kapcsolatos központi intézkedések határozzák meg. Az ezredhadtáp rendeltetésszerű feladatait a zászlóalj és az ezredközvetlen hadtápbiztosítására hivatott alegység-hadtápok útján (ezek bevonásával) végzi.

Az ezred- és zászlóaljhadtáp helye és szerepe a hadtápbiztosítás általános rendszerében a következő:

a) *Az anyagi biztosítás terén* az ezredhadtáp az ezred vezető szervei és alegységei személyi- és technikai állománya, fegyverzete *tömeges méretű ellátásának és feltöltésének* közvetlen végrehajtó szervezete, rendszerint a zászlóaljhadtápallegységek erőinek, eszközeinek bevonásával (vagy azok bevonása nélkül). Kivételt képez a gépesített lövész- és harckocsi-zászlóalj élelmezési anyagellátása (amennyiben a zászlóalj mozgókonyhái a harc időszakában nem kerültek összevonásra), továbbá e zászlóalj ellátószakaszainak mozgó anyagi eszközkészleteiből megoldható lőszer- és üzemanyagellátás.

A zászlóaljhadtáp a zászlóalj alegységei anyagi szükségleteiben bekövetkező változások kielégítésének operatív szervezete.

Az ezred- és a zászlóaljhadtápok az anyagi biztosítás feladatait naponta újból megalakított, illetve kiegészített készletekből hajtják végre.

b) *Az egészségügyi biztosítás terén* az ezred egészségügyi szolgálata a gyógyító-kiürítő biztosítás legelől fekvő, első szakasza, amelynek munkájára az *első orvosi segélynyújtás* feltételeinek megléte a jellemző.

A zászlóalj egészségügyi szolgálata a sérültek harcmezőről való kihordásának és orvos előtti segélyben való részesítésének szervezete.

c) *A hadtáp vezetése terén* az ezrednél található az első differenciált és viszonylagosan önálló hadtáppvezetési alrendszer, amely a végrehajtást közvetlenül szabályozza.

Az ezredhadtáp helye és szerepe a hadtápbiztosítás általános rendszerében – részben vagy egészben – megváltozik és közbeeső ellátó-kiürítő szakasszá válik, ha az előljáró elhatározása alapján:

- a hadosztályhadtáp belép az alegységek közvetlen hadtápbiztosításába;
- a megerősített zászlóaljhadtáp átmenetileg képessé válik alegységeinek viszonylagosan teljes hadtápbiztosítására;
- különleges feladattal megbízott alegységeket (pl. felderítő vagy előreve-tett osztagot, deszantot, megkerülő csoportot stb.) hadtápszempontból átmenetileg önállósítunk.

Az ezredhadtápot a következő főbb képességek jellemzik:

- teljes mobilitás;
- az ezred egész személyi és technikai állományának folyamatos, a megfelelő sorrendben történő hadtápbiztosítása az állás (települési) körletek naponta 1–2 vagy több alkalommal való megváltoztatása mellett, esetenként a szükséges megerősítésekkel;
- a saját erőink és eszközeink megosztott alkalmazása, elsősorban a zászlóaljhadtápok, közvetlen alegységek, különleges feladattal megbízott harccsoportok közvetlen megerősítése, anyagátadó helyek, ellátó-feltöltő pontok kikülönítése;
- kisebb (1–2 raj, szakasz) erejű, gyalogsági fegyverekkel felszerelt ellen-

séges csoportok földi támadásának elhárítása, saját személyi állománya életvédelmi, műszaki létesítményeinek, védelmi állásainak kiépítése.

Az ezred- és zászlóaljhadtáp helye, szerepe, kapcsolódása a hadtápbiztosítás egész rendszeréhez, továbbá működésük belső rendje adja az ezred hadtápbiztosításának általános elvi rendszerét. Tekintettel e rendszer összetett jellegére, célszerű ennek sémáját a hadtápbiztosítás alapvető ágainak megfelelően ábrázolni (1., 2. sz. ábrák).

*

Az ezredhadtáp szervezeteinek *alapvető feladata* az ezred vezető szerveinek és alegységeinek anyagi, egészségügyi, állategészségügyi biztosítása és részvétel a katona-kereskedelmi kiszolgálásukban. Ezenkívül végrehajtják a saját technikai eszközök technikai biztosítását, a zsákmányanyagokkal kapcsolatban előírt teendőket, továbbá – a hadtápbiztosítás feladatainak vonatkozásában – részt vesznek az elesett (elhunyt) személyek temetésében.

A hadtáp folyamatosan végzett feladatai gépesített lövészezrednél 2000 vagy több, harckocsiezrednél pedig 1000–1200 személyt érint, akiket el kell látni személyi felszereléssel, naponta háromszor ételmezési anyagokkal, továbbá – meghatározott esetekben – kereskedelmi cikkekkel, javított és tisztított ruházati anyaggal, idényruházati komplettekkel és pénzeszközökkel.

A lőszer- és egyéb fegyverzeti anyagellátás a következő fegyverállományra terjed ki:

Fegyver megnevezése	gl. e.	hk. e.
<i>egyéni lövészfegyverek</i> (pisztoly, géppisztoly, golyószóró, géppuska, mesterlövő puska, kézi páncéelhárító fegyver)	2600–2700	1800–1850
<i>kézigránátok</i> (támadó, védő, harckocsi elleni)	valamennyi típusból személyre, alegységre, harcjárműre előírva.	
<i>fedélzeti lövészfegyverek</i> (a harckocsik, lövészpáncélosok és páncélozott szállítóharcjárművek géppuskái)	260–270	200 vagy több
<i>aknavetők</i> (automata aknavetők) és <i>tüzérségi lövegek</i>	35–40	–
<i>páncéltörő fegyverek</i> (páncéltörő ágyú, állványos páncéelhárító gránátvető, mobil- és állványos rakéta páncéelhárító harci gépek)	40–45	–
mobil- és állványos <i>közelharc légvédelmi rakéta-fegyverek</i>	70–75	25–30
önjárom <i>légvédelmi gépágyúk</i>	–	4
könnyű és közepes <i>harckocsi-tüzérségi löveg</i>	30–35	90–95
harckocsi-rakétapáncéltörő kilövő (a rendszeresített harckicsítípustól függően)	–	90–95

Ezenkívül az előzőekben felsorolt fegyverek alkalmazásához szükséges optikai, infra- és lézertechnikai, valamint irányító műszerekből (12–16 fajta) mintegy 500–600 darabot kell igénybevételi anyagokkal ellátni.

Az üzemanyagellátást gépesített lövészezrednél mintegy 30–35 harckocsira, 110–120 vagy több lövészpáncélosra, illetve páncélozott szállító- és más harcjárműre, 350–400 egyéb gépjárműre 40–50 gépi eszközre és közel 200 híradóeszközre kell megszervezni és végrehajtani. Ugyanez az ellátási ágazat harckocsiezrednél 100-nál több harckocsira és egyéb harcjárműre, 250 vagy több gépjárműre és egyéb gépi eszközre, továbbá több mint 80 híradóeszközre terjed ki.

Az előzőekben számszerűsített személyi, fegyverzeti és más haditechnikai állomány hadtápbiztosítását harcon kívüli helyzetben és a harccal kapcsolatos tevékenységek egyes eseteiben az ezred hadrendjének megfelelő csoportosításban kell megszervezni, vagyis – gépesített lövészezred esetében – az ezredparancsnokságot, 6 harcbiztosító alegységet, 3 gépesített lövész- és 1 harckocsizászlóaljat, az ezred tüzérséget (5–6 alegység) és 3 kiszolgálóalegységet (összesen 50 kis alegység) kell ellátásba venni. Harckocsiezrednél összesen 36–38 különböző összetételű alegység ellátásáról kell gondoskodni.

Amikor az ezred harcrendbe bontakozik szét, a hadtápbiztosítás struktúrája alapvetően az ezredparancsnok elhatározása szerint alkalmazott harcrendi elemeknek felel meg, vagyis az ellátás, az után- és hátraszállítások objektumai az első és második lépcsőben (megerősítve) alkalmazott alegységek, az ezredtüzérség, a páncélelhárító tartalék, a műszaki záró- és a műszaki és vegyi tartalékok, a vezetési pontok biztosító-kiszolgáló állománya, az ezredsegélyhely, a sérült technikai gyűjtőhely és az ellátószázad lesznek.

Az ezred alegységeinek hadtápbiztosításánál, a rakományok csoportosításánál, a szállító oszlopok rendezésénél, továbbá a hadtáp erők és eszközök elosztásánál – különösen tömeges feltöltés esetén – előreláthatóan számolni kell azzal, hogy miképpen csoportosul az ezred: hadrendi vagy harcrendi felépítés szerint.

Az ezredhadtáp békeállapotról háborús helyzetre való átállása magasabb harckészültségi fokozatokba helyezés és mozgósítás révén valósul meg, amely felöleli: a mozgósított, illetve más katonai szervezetektől átcsoportosított személyi és technikai állomány ellátásba vételét; a mozgósítási utalványokra kiírt anyagi (haditechnikai) eszközök felvételezését; a népgazdaságból és más katonai szervezetektől átvett technikai eszközök igénybevételi rendszabályainak végrehajtását; a hadtáp tartalékos személyi állomány összekovácsolását; az ezred kijelölésének megfelelő magasabb harckészültségi fokozat esetén az egyéni készletek és felszerelések kiosztását, a mozgó anyagi eszközkészletek lépcsőzését és felmálházását, a személyi állomány átlőtztetését, a betegek leadását, a béke elhelyezési körlet elhagyását, a meghatározott harckészültségi körlet (megalakulási hely) vagy a szabályozó terepszakasz elfoglalását; a visszahagyott anyagi eszközök átadását; áttérést a hadinormák szerint történő ellátásra, a háborús vezetésre, nyilvántartásra és elszámolásra.

Harcban az ezred vezető szerveinek, alegységeinek időben és az ezredparancsnok elhatározásának megfelelő rendben történő hadtápbiztosítása, valamint a hadtáp életképességének fenntartása az alapvető feladat.

Feladatok és azok méretei az anyagellátás és a szállítások terén

a) Az előírt mozgó és kiegészítő anyagi eszközkészletek létrehozása (hiányzó hadtáptechnikai eszközök pótlása), ezek lépcsőzése katonától (haditechnikai eszköztől) az ellátószázadig bezárólag.

A gépesített lövészezred személyi és technikai állományánál, továbbá ellátási szakaszain a mozgó és kiegészítő anyagi eszközkészletek terjedelme a következő lehet (változat):

- lőszerből	270–300 tonna,
- üzemanyagból	160–180 tonna,
- élelemből	16–18 tonna,
- egyéb anyagokból	50–80 tonna.
Összesen mintegy	500–530 tonna.

b) A felhasznált anyagi eszközök folyamatos pótlása, kiszállítása és kiadása, elsősorban a harcból kivont alegységek tömeges feltöltésével. Szükség esetén – a helyzet változásainak megfelelően – a hadtáperőkkel és -eszközökkel való manőverezés.

Az ezreden belüli ellátási szakaszokon – az alegységek tervezett, illetve valóságos szükségleteitől, valamint az ellátás forrásaitól függően – a harc előkészítő időszakában 50–100 tonna, a harc megvívásának időszakában pedig naponta vagy rövidebb idő alatt, gépesített lövészezrednél: 200–250 tonna; harcokocsiezrednél: 250–300 tonna vagy több anyagot kell átvenni, alapvetően a szállítóeszközökön tárolni, elosztani, rakományokat képezni, fel- le- vagy átrakni, átrakás nélküli szállítmányként rendezni, okmányolni, szállítani, tömegesen feltölteni.

Az előzőekben jelzett anyagmennyiség 60–70⁰/₀-a lőszer, 20–25⁰/₀-a üzemanyag, 5–15⁰/₀-a pedig egyéb anyag. Az anyagi eszközök közül:

- lőszerből a harc kezdetéig 5–10⁰/₀, a harc első periódusában 40–45⁰/₀, a második és harmadik periódusban pedig 25–25⁰/₀;
- üzemanyagból a harc kezdetéig rendszerint 50⁰/₀ és a harc alatt további 50⁰/₀ kerül felhasználásra.

Az anyagi eszközök érkehetnek hagyományos csomagolásban és készletezéssel, de átvehetők egységakományokként is. Az anyagkezelés és szállítás műveleteit – 12 ellátási ágazat keretén belül –, a következő főbb anyagcsoportokra kiterjedően kell végrehajtani:

Lőszerből

Lőszertípus megnevezése	Lőszerfélések	
	hk. e.	gl. e.
lövész egyéni fegyverek után	34	33
lövész fedélzeti fegyverek után	12	9
aknavető	6	–
tüzérségi	4	–
páncéltörő	5	–
rakéta páncéltelhárító	6	(1)
harcocsi	6	3
légvédelmi	–	2
közelharc légvédelmi rakéta	2–3	1
Összesen:	75 féle	48 féle

Üzemanyagból: hajtóanyagok 2 fajta; kenő- karbantartó anyagok 8–10 fajta; üzemanyag-technikai eszközök (edényzet) 40 fajta.

Élelmezési anyagokból: I/A. norma: 12 féle cikk, amely mintegy 50 féle cikkel helyettesíthető (pótszerezhető); I/B norma: 7 féle élelmiszer komplett, 10 fős csomagolásban; egyéni zárolt: egy készlet 9 féle cikk; hideg: 4 féle cikk; ital-pótlék: kétféle cikk; tábori élelmezési felszerelés: 5 féle (ezek közül 3 féle több cikkből áll).

A szakanyagi ellátás keretén belül az ezredhadtáp harckocsi- és gyalogsági aknákból készlettel nem rendelkezik (alkalomszerűen áteresztő funkciót tölt be), ugyanakkor *robbanóanyagból* 1 tonnát, nyújtott töltetekből 8 tonnát, és *egyéb műszaki felszerelésekből* (sáncszerszámok, berendezések stb.) mintegy 0,5 tonnát kezel. *Vegyivédelmi anyagokból* az ellátás egyéni védőeszközökre, vegyi-, sugárfelderítő és mérőeszközökre, mentesítő eszközökre és anyagokra, továbbá tűzvédelmi eszközökre terjed ki. Javító-karbantartó anyagokkal – valamennyi technikai ágazat vonatkozásában – a javítószázad látja el az alegységeket, az állományába szervezett ellátóraj, illetve a javító, javító-vontató csoportok felhasználásával.

c) Az anyagellátás közvetlen és különleges feladatai az ezred vezető szerveinek és közvetlen alegységeinek felhasználásra előkészített hadtáp- és szakanyagokkal való ellátását, továbbá egyes alegységek (esetenként az egész ezred) tömeges feltöltését öleli fel. Ez azt jelenti, hogy az ellátószázad 600–700 főt naponta háromszor ellár meleg (melegített) étellel (ebből 40–50 főt tábori étkezésében), ugyanennyi személy egyéni lövész lőszerét alegységenként biztosítja, az ezred tüzérség lőszerét kezelő lövéshez való előkészítést megkezdi és tüzelőállásaikba kiszállítja; gépjárműveiket, üres üzemanyag edényzetüket a kijelölt töltőpontokon feltölti, illetve a részükre kiutalt anyagi eszközöket anyagátadó helyen átrakja (átfejti).

Az egyes alegységek vagy – esetenként – az egész ezred tömeges feltöltése esetén az ellátószázad szállítóalegységei és raktárai – a hadosztálytól kapott megerősítésekkel és az ellátószakaszok bevonásával, egyidejűleg vagy időben egymás után – ellátó-töltő pontokra bontakoznak szét. Ez egy gépesített lövész- vagy harckocsiszázalój esetében 3–4 lőszer, és 3–4 üzemanyag; az egész ezred egyidejű feltöltése esetén harcrendben 20–25, körletben pedig 12–14 ellátó-töltő ponton való tevékenységet jelent. A végrehajtás során együtt kell működni az alegységparancsnokokkal, a technikusokkal, akik biztosítják a forgalomszabályozást, továbbá a gyors és zökkenőmentes munkát.

d) Az erőekkel és eszközökkel való manőverezés kiterjedhet:

– az egyes alegységek részére útbaindított ellátmányi anyag részleges vagy teljes átirányítására;

– a korábban megszabott fogyasztási normák újbóli elosztására az egyes alegységek között;

– az alegységek ellátásba vételére, utalására vagy ellátásra történő átadására;

– a szállító, rakodó erőekkel, eszközökkel, anyagmozgató és egységtrakományt képező eszközökkel való megerősítésekre;

– közvetlen ellátási feladatok átvállalására.

c) A felesleges fegyver, kisebb technikai eszközök, lőszerhüvelyek, csomagolóeszközök, üzemanyagedényzet, kiürült konténerek, szabaddá vált rakodólapok,

továbbá az ellenség ellen azonnal fel nem használható zsákmányolt anyagok gyűjtése, veszélytelenítése, hátraszállítása. A felesleges anyagokból, csomagolóeszközökből, edényzetből naponta 700–750 db tüzérségi, 1000–1400 db harckocsiágyú és 200 db páncéltörő lövedék kilőtt hüvelye; összesen mintegy 2000–2500 löszeres láda és közelharc rakéta konténer; továbbá – egyes alegységek kannacserés hajtóanyag-ellátása esetén – 100–1500 db gázolajos és 30–40 benzines kanna, továbbá hajtó és kenőanyagtaroló acél, alumínium és műanyag kannák, hordók, dobozok, ballonok kerülnek hátraszállításra. Anyagmozgató és rakományképző eszközökből mintegy 120 db rakodólap, illetve rakodó szőnyeg, 60–70 db kiskonténer, továbbá hús-, víz- és kenyérszállító ládák hátraszállításával lehet számolni.

f) Időszakos fehérműcsere és idényruha váltás, illetve az ezekhez kapcsolódó fürdetés, a szennyes és javításra váró ruházati anyagok összegyűjtése és leadása, tisztított és javított ruházat, felszerelés felvételezése és kiosztása. Az alapellátás fejenként 25–27 féle cikkre; a fehérműcsere fejenként nyáron 5, télen szintén 5 féle cikkre, az idényruha váltás a nyári komplett esetében 9 féle cikkre, téli komplett esetében pedig 8 féle téli ruházati cikkre terjed ki. A különböző szakállomány ellátását 50–60 féle kiegészítő cikkel és szakszertelével kell végezni. Ezen kívül az ezredtörzset és az alegységeket el kell látni irodaszerekkel, nyomtatvánnyal, sátoranyaggal, ruházati javító-karbantartó anyagokkal, továbbá „más szolgálati ágak megbízásából” politikai nevelési anyagokkal (6 féle anyagcsoport) és elhelyezési anyagokkal (8–10 féle cikk.)

g) Eseteknél a műszaki szolgálat által létesített vízközpontból az ezred vezető szervei és közvetlen alegységei részére a víz szállítása, illetve személyi állományuk gazdasági vízzel való ellátása. A vízellátás – azokon a napokon, amikor ezt az alegységek helyszínéről nem tudják megoldani – 6000–7000 liter gazdasági vízre terjed ki. Fürdetés (mentesítés) és egyidejű kézimosás esetén – ha az alegységek elhelyezési körletében kellő mennyiségű víz nem található –, további 60 000–70 000 liter víz szállítása válhat szükségessé. Az ezredsegélyhely részére – a sérültek számától függően – külön 450–2250 liter víz biztosítással lehet számolni.

Feladatok és azok méretei a hadtápegységek technikai biztosítása terén

A hadtápegységek fegyverzete, szállító- és hadtáptechnikai eszközei igénybevételének előkészítése a kilométer (üzemóra) biztosításával, az esedékes műszaki (technikai) kiszolgálási fajta (műszaki-technikai szemlék, ellenőrzések, napi karbantartások) végrehajtásával és a személyi állomány technikai felkészítésével.

A zászlóalj- és ezred-hadtápegységek technikai biztosítása kiterjed:

a) *Gépesített lövészeszrednél*: mintegy 60 db szilárd anyagot szállító, 10–16 töltő (tartály), 6 db sebesültszállító, 1 db kötöző, 1 db karbantartó gépkocsira, 9 db pótkocsira, 10–15 utánfutóra és 18–20 mozgókonyhára.

b) *Harckocsiészrednél*: mintegy 30–35 db szilárd anyagot szállító, 20–30 db töltő (tartály), 4 db sebesültszállító, 1 db kötöző és 1 db karbantartó gépkocsira, 6 db pótkocsira, 10 db utánfutóra, valamint 6–8 db mozgókonyhára.

Ezen kívül mindkét típusú ezrednél kenyérszállító-, vízszállító-gépkocsira, motoros üzemanyag-szivattyúra, 2–3 db rakodógépre, motorkerékpárokra és anyagmozgató segédeszközökre.

A hadtápegységek gépjárművei és a hadtáptechnikai eszközei technikai kiszolgálásának munkaigényességét – gépesített lövészezrednél – a következő mutatók szemléltetik (változat):

A technikai kiszolgálás fajtája	Napi karbantartás		I. sz. műszaki szemle	
	1 eszköz	összesen	1 eszköz	összesen
	Kezelőszemélyzet munkaórában			
szállítandó gépkocsik és különleges gépkocsik bázisjárművei	1—3	80—240	3—4	240—320
különleges gépkocsik felépítményei	1—3	20—75	4—5	80—150
mozgókonyhák	1—2	18—30	10—15	180—300

A meghibásodás, sérülés helyén – fődarab- vagy alkatrészcsere módszerrel – az 1–2 órán belül nem javítható üzembékelt gépjárművek vontatása. Naponta 4–6 db 1–2 órás kisjavítás, az 1–2 órán túli kisjavítást, valamint a közép- és nagyjavítást igénylő szállító- és hadtáptechnikai eszközök átadása a javítószázadnak (hadosztály javító-vontató erőinek).

Feladatok és azok méretei az egészségügyi biztosítás terén

a) A sérültek időben történő kiemelése a harcjárművekből, összegyűjtésük a harcmezőről, hirtelen keletkezett tömegsérülési gécekből, továbbá segítségben való részesítésük a harc és a harccal kapcsolatos tevékenységek különböző fajtáiban, máskor önálló harcászati irányokban vagy mélységben elnyúló előrevonási utakon, esetenként különleges terep- és időjárási viszonyok között.

A gyógyító-kitűritő munka az ezrednél 80–100-tól 400–500 főig terjedő, különböző károsodást szenvedett sérültekre terjedhet ki a harc egy napján. Ezek közül a hagyományos fegyverektől keletkezett sérültek (160–240 fő) 50%-ának kihordására sebesültgyűjtő párokat, az ezredsegélyhelyre való elszállításukra pedig sebesültszállító-gépkocsikat, a további 50%-ára pedig tehergépkocsit szükséges biztosítani.

A sérültek részére a sérülés helyén és a zászlóalj segélyhelyen első- és első szaksegélyt, az ezredsegélyhelyen első orvosi segélyt kell nyújtani. Az első orvosi segélyt – a sérültek számától, károsodásuk jellegétől és az egészségügyi biztosításban részt vevő orvosok számától függően – kedvezőtlen körülmények között, halaszthatatlan (életmentő) esetekben, a hagyományos és atomsérültek 10–15%-ának; kedvező körülmények között pedig 30–50%-ának kell (lehet) biztosítani.

b) Az egészségügyi felderítés rendjének, objektumainak meghatározása és a felderítés végrehajtása az egészségügyi biztosítás összes részterületén, a hadosztály egészségügyi szolgálatfőnök által meghatározott céllal, az alegységek egészségügyi szolgálatainak bevonásával.

c) Közegészség- és járványvédelmi rendszabályok keretén belül: az ételmezési anyag-, a vizellátás és a személyi állomány fizikai állapotának, elhelyezésének higiéniai helyzetének ellenőrzése; a biológiai védelem keretén belül specifikus profilaxis alkalmazása (védőoltások, a környezet higiéné megteremtése, rovarok,

rágcsálók irtása; fertőző betegek elkülönítése, külön rendszerben történő hátra- szállítása, továbbá a harcmező szanálása egészségügyi rendszabályainak ellenör- zése).

d) Ezen kívül a radioaktív anyagokkal, mérgező folyadékokkal, illetve nagy- frekvenciájú elektromágneses térben dolgozó személyek, szennyezett terepen mű- ködő alegységek szolgálati körülményeinek ellenőrzése; a vegyi- és sugár káro- sító hatások megelőzése, sugárvédő vegyületek és ellenmérgek alkalmazása útján.

e) Külön problémát jelent az *ezredsegélyhely ellátása*, illetve a felesleges anyagoktól való tehermentesítése. A rendszertől eltérő ellátás a sérültek (80–500 fő) saját konyháról történő élelemellátására, az egészségügyi szakszemélyzet spe- ciális ruházati cikkeinek utánpótlására, tisztítására, javítására terjed ki. A feles- leges anyagoktól való tehermentesítés során egy harci napon az ezredsegélyhelyre került sérültek egyéni lőfegyverei, továbbá 40–50 rend tisztításra váró csere-felső- ruházat kerülhet hátraszállításra.

Az egészségügyi anyagellátás az egyéni egészségügyi felszerelésből 6 cikkre, az egészségügyi személyi állomány szakfelszereléséből 4 felszerelésre (komplettre), egyedi egészségügyi eszközökből 18–20 cikkre, segélyhely-kompletekből 15 egy- ségfelszerelésre terjed ki, amelyhez számos anyagfélése tartozik. A harcbiztosí- tási és a 30 napos készletben levő egészségügyi anyagok 80–100 vagy többféle cikkből tevődnek össze.

Az egészségügyi anyagellátást az ezred egészségügyi szolgálata – az üresen előremozgó sebesültszállító-gépkocsik igénybevételével – a segélyhelyek és az egészségügyi szakszemélyek útján hajtja végre.

Feladatok a hadtápbiztosítás megszervezése terén

Az előzőekben felsorolt és számszerű adatokkal jellemzett feladatokhoz szük- séges olyan élet- és működőképes rendszer kialakítása, fenntartása, illetve a hely- zetnek megfelelő rugalmas változtatása, amely magában foglalja a saját, a meg- erősítő, az alárendelt erőket, eszközöket és amely a szárazföldi csapatok hadtáp- biztosítása szélesebb rendszerének elemét képezte, az előjáró rendszer tovább- fejlesztéseként, ahhoz igazodva működik. Ennek keretén belül elsősorban a hadtáp felkészítése a soron következő harctevékenység konkrét hadtápbiztosítása céljá- ból; illetve felépítése összhangjának megteremtése az ellátással és a szállítással, a lehetséges után- és hátraszállítási utak elemeivel, a várható sérült áramlással, a hadtáp- és szállítótechnika igénybevételének, javításának és vontatásának várható feladataival, a hadtápszervezetek, funkcionális alegységek célszerű munkamegosz- tásával és a munkafolyamatok ésszerű megszervezésével. Továbbá a hadtáp élet- képességének fenntartása elsősorban a hadtápbiztosítás általános rendszerébe való beilleszkedéssel, a megóvás, az őrzés-védelem és elektronikai védelem rendszabá- lyainak helyben, mozgásban, szállítás közben történő megvalósításával, erőkből- eszközökből, utakból és körletekből képzett tartalékokkal, a szállítmányok oltal- mazásával, mozgékonyással, aktivitással, szilárd és folyamatos vezetéssel, együtt- működéssel és – ellenséges behatás után – a munkaképesség helyreállításával.

Feladatok a hadtáp vezetésében

Az ezred vezető szervei és alegységei hadtápbiztosítását meghatározott rend- ben, szervezeten, előrelátó tervezéssel, az alegységek helyzetéhez, a harcfelela- tokhoz és a parancsnok elhatározásához igazodva, szükség esetén módosítva kell

tervezni, szervezni, irányítani, ellenőrizni, illetve – ha szükséges – beavatkozni; a hadtáp főerőkifejtését a fő- vagy különleges harcfeleladatokra kijelölt alegységek hadtápbiztosítására, illetve a harc kimenetele szempontjából döntően fontos ellátási feladatra összpontosítani.

Korszerű harcban a hadtápvezetést az jellemzi, hogy:

– hadműveletek során az ezred naponta több harcfeleladatot is megoldhat, a hadtápbiztosítás megszervezésének feladatai tehát folyamatosan ismétlődhetnek, ezért rendszerint az egyik harcfeleladat megvívása során – az alegységek hadtápbiztosításának végrehajtásával párhuzamosan – szervezni és tervezni kell a hadtápbiztosítást és a hadtápfelderítést a következő feladatra;

– a már megtervezett feladatok végrehajtásában (terjedelmében, szerkezetében), illetve a végrehajtás lehetőségeiben és körülményeiben is éles változások következhetnek be (sérülések, vegyi-sugárszennyezések, rombolások, tűzkörletek, feladatátvétel, az anyagi és egészségügyi biztosítás módjának és méreteinek a tervezettől eltérő alakulása stb.).

A korszerű harcban és a harccal kapcsolatos tevékenységekben alkalmazott ezred hadtápjának feladatait és e feladatok jellemző méreteit az előzőekben lehetett összefoglalni.

A tanulmányhoz az érintett szovjet akadémiák és a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián fellelhető irodalmat, illetve csapatoknál folytatott konzultációkat használtam fel.

(Mellékletek a folyóirat végén találhatóak.)